

Βασιλικιώτες του κόσμου ενωθείτε

Μετά από μια σύντομη αναζήτηση στο διαδίκτυο, η στήλη βρήκε τις κάτωθι πληροφορίες για το χωριό του τίτλου: Το Βασιλικό (παλαιότερα: Τσαραπλανά) είναι χωριό του Δήμου Ανω Παγανίου του Νομού Ιωαννίνων. Βρίσκεται χτισμένο μέσα σε δάση καστανιάς. Στο χωριό υπάρχουν πετρόκηπια σπίτια και μια εκκλησία (Υπαπαντή του Χριστού). Είναι η γενέτειρα του Οικουμενικού Πατριάρχη Αθηναγόρα ((25 Μαρτίου 1886 - 7 Ιουλίου 1972. Στο Βασιλικό -όπως και σε άλλες τοποθεσίες της περιοχής- έχουν εντοπιστεί αρχαιολογικές θέσεις.

Αυτά τα λόγα λοιπόν προς ενημέρωση σας. Προς τι όμως το ξαφνικό εν-

εν Kataklisiδι

Γράφει ο Σάββας Λιμνατίτης

slimnatis@optusnet.com.au

διαφέρον για το γραφικό - αν και άγνωστο στον γράφοντα - αυτό χωριουδάκι; Αφορμή μας έδωσε επιστολή που έφτασε - με την παρέμβαση φίλης γεννημένης μεν στην Αυτοράλια, μόνιμης κατοίκου δε του Βασιλικού - στην ηλεκτρονική μας ταχυδρομείο, και με την οποία η Ένωση Βασιλικιώτων Παγανίου Ήπειρου «Η Υπαπαντή» ζητά να έρθει σε επαφή με άλλους συχωριανούς τους που δηλώνουν ως μό-

νιμο τόπο εγκατάστασης τους την Αυτοράλια. Η συγκεκριμένη ένωση ιδρύθηκε πριν από 76 ολόκληρα χρόνια στην Αθήνα με απότερο σκοπό την σύνφιξη των σχέσεων μεταξύ Βασιλικιώτων και την αλληλούποστήριξη τους. Σύμφωνα μάλιστα με την επιστολή, η Ένωση έχει ήδη μπει στην διαδικασία της έκδοσης της δικής της εφημερίδας.

«Στην προσπάθεια μας να έρθουμε

σε επαφή με όσο το δυνατόν περισσότερους Βασιλικιώτες» αναφέρει χαρακτηριστικά η επιστολή «ζητάμε και από τους Βασιλικιώτες της Αυτοράλιας να επικοινωνήσουν μαζί μας στέλνοντας τα πλήρη στοιχεία και διεύθυνση τους». Απότερος σκοπός της προσπάθειας αυτή είναι να δοθεί η δυνατότητα στους Βασιλικιώτες της Αυτοράλιας να μάθουν τακτικά νέα των εν Ελλάδι συχωριανό τους και αντίθετα. «Η επικοινωνία αυτή θα μας δώσει ιδιαίτερη χαρά» συμπληρώνει η επιστολή.

Όσοι λοιπόν Βασιλικιώτες επιθυμούν να απαντήσουν στο κάλεσμα αυτό μπορούν να το κάνουν είτε στέλνοντας επιστολή στα γραφεία της Ένωσης (Ζήνωνος 30 -4ος όροφος ΤΚ 10437, Αθήνα) είτε με φαξ (+302105245161), ή μέσω διαδικτύου στο email της Ένωσης (yrapant1932@yahoo.gr).

Βραδιά Λύρας στο Ποντιακό Σπίτι

Θα ήταν τουλάχιστον υπερβολή - για να μην πούμε και άδικο - αν δίτλα στο όνομα του Μιχάλη Πλατύραχου προσθέταμε το επεξηγητικό «ο μόνος Κορητικός μουσικός του Σίδνεϊ που τραβάει κουπί και προσφέρει έργο άξιο λόγου». Το ίδιο άδικο θα ήταν όμως, αν παραβλέπαμε το γεγονός πως εδώ και κάποια χρόνια ο Πλατύρραχος αποτελεί την αιχμή του δόρατος όσον αφορά την προσπάθεια της Κορητικής πατριάς του Σίδνεϊ να διατηρήσει ζωντανή την μουσική της παράδοση. Σοβαρός και μετρημένος, ο Πλατύρραχος διακρίνεται όχι μόνο για την αγάπη και αφοσίωση του προς την κορητική μουσική - και όχι μόνο- παράδοση αλλά και από την αποφασιστικότητα του να μεταλαμπαδεύσει τα όσα ο ίδιος αποκόμισε από την πολύχρονη πορεία του - παίζει άλλωστε λύρα από τα 10 του- στα μουσικά δρώμενα της Ελληνικής παροικίας στις γενιές που ακολουθούν. Άλλωστε πέρα από δεινός λυράρης, τραγουδιστής και χορευτής ο Πλατύρραχος διαπρέπει και σε ρόλο διδασκάλου Κορητικής μουσικής και χορού αλλά και ως πρόσδερος και καλλιτεχνικός διευθυντής του Ομίλου Κορητικής Παράδοσης, ενώ η «φήμη» του έχει κτυπήσει την πόρτα της γενέτειρας: πέραν από τα αρκετά αφιερώματα που έχουν γίνει στο όνομα του από Κορητικά περιοδικά και εφημερίδες, ο 31χρονος μουσικός έχει καταφέρει να κερδίσει του όχι μόνο το χειροκόπημα του πάντα δύσκολου μουσικόφιλου κοινού της Κορήτης, αλλά και το μπράβο από τους παλιούς μάστορες της λύρας και της μαντινάδας, όταν πριν από μερικά χρόνια έδωσε το παρόν του σε συναυλία που έγινε στο πατριό του χωριό.

Όσοι πάντως βρεθούν τον ερχόμενο Σαββάτο στον χώρο του Ποντιακού Σπιτιού (15 Riverview Road Undercliffe) θα έχουν την ευκαιρία να γνωρίσουν και μια σχεδόν άγνωστη πλευρά του Μιχάλη

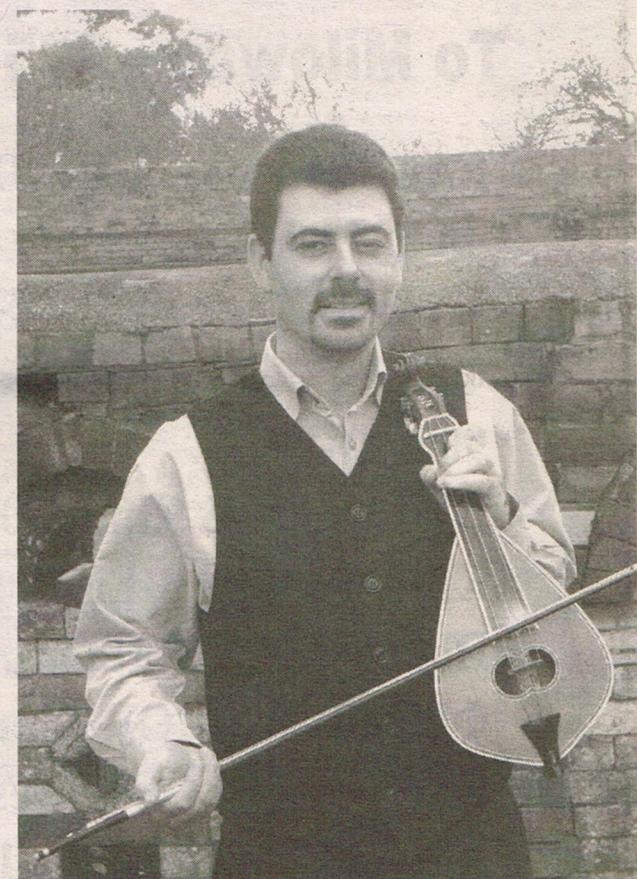
Πλατύρραχου: αυτού του θιασώτη της καλής Ελληνικής μουσικής. Με άξιους συμπαραστάτες του τους Γιώργο Αποστολίδη στην ποντιακή λύρα και πληκτρά και Άγγελο Γκάτσο στο μπάσο αλλά και χορευτικά συγκροτήματα του Ομίλου Κορητικής Παράδοσης, ο Πλατύρραχος θα επιχειρήσει ένα ταξίδι στην Ελληνική μουσική παράδοση. Με οδηγό την λύρα - Κορητική αλλά και Ποντιακή- το ταξίδι θα πάρει την μορφή θεατρικής μουσικού-χορευτικής παράστασης με σταθμούς παραδοσιακά τραγούδια από την Μακεδονία μέχρι την Κορήτη.

Η αναβίωση του Κλήδονα

Ένανσμα στο ταξίδι αυτό δίνει η αναπαράσταση του γραφικότατου εθίμου του Κλήδονα, οι όμιζες του οποίου βρίσκονται μεν στην αρχαία Ελλάδα, γιορτάζονται δε από την Εκκλησία στις 24 Ιουνίου ανήμερα των γενεθλίων του Αγίου Ιωάννη του Προδόρου, γνωστού και ως Αϊ Γιάννης ο Κλήδονας ή Ριζικάρης. «Υπάρχουν πολλά τέτοια έθιμα που κινδυνεύουν να χαθούν -αν δεν έχουν ήδη χαθεί» λεει χαρακτηριστικά ο ίδιος. «Είναι ηθική υποχρέωση μας - ειδικά προς κάποιες ιερές μορφές που μας τα μετάδωσαν- αλλά και ευθύνη μας να τα διατηρήσουμε ζωντανά και να τα παραδώσουμε στην επόμενη γενιά».

Τα σχέδια για το μέλλον

Οι καλλιτεχνικές ανησυχίες του Μιχάλη Πλατύρραχου αρνούνται να μπουν σε καλούπια. Αν και όπως ο ίδιος ομολογεί μέσα στα άμεσα σχέδια του είναι η διοργάνωση συναυλίας βασισμένη σε ήθη και έθιμα της Κορήτης, το μεγάλο του όνειρο είναι να εκμηδενίσει τις αποστάσεις μεταξύ Πόντου και Κορήτης δημιουργώντας τις κατάλληλες προϋποθέσεις για την συνέπαρξη των παραδοσιακών τους οργάνων.

Όπως μας εξηγεί οι διαφορές ανάμεσα στην λύρα που ακούει κανείς να ηχεί παντού στην Κορήτη με εκείνη που στολίζει με τα υχοχρώματα της τα Ποντιακά τραγούδια και χορούς, είναι όντως τεράστιες: «Κατ' αρχάς οι δυο λύρες κουρδίζονται με διαφορετικό τρόπο. Παράλληλα το παίξιμο της Κορητικής λύρας γίνεται με 'πάτημα' των χορδών στην γλώσσα του οργάνου με τα νύχια, ενώ στην περίπτωση της Ποντιακής τα 'πατήματα' είναι παρόμοια με εκείνα του βιολιού και γίνονται με την εσωτερική άκρη των δακτύλων. Βέβαια διαφορές υπάρχουν και στους χορούς. Αν και μιλούμε για γρήγορους χορούς και στις δύο περιπτώσεις, οι μεν Ποντιακοί τείνουν να είναι πιο ποικιλόρρυθμοι και περίπλοκοι σε αντίθεση με τους Κορητικούς τους οποίους χαρακτηρίζει η ένταση».

Για τους μη μυημένους στα μυστικά της μουσικής το άκουσμα και μόνο της προσπάθειας παντρέματος τόσο ευδιάκριτα αντίθετων ήχων δημιουργεί την λανθασμένη εντύπωση πως το όλο εγχείρημα είναι καταδικασμένο να αποτύχει.. Ο Μιχάλης Πλατύρραχος όμως παραμένει αισιόδοξος. Έχει άλλωστε ένα κυρφό άσο στο μανίκι του: τον Γιώργο Αποστολίδη με τον οποίο συμπορεύονται μουσικά εδώ και κάποια χρόνια. «Με τον Γιώργο γνωρίζομαστε από την εφηβεία μας» εξηγεί. «Παιζουμε μουσική μαζί εδώ και δεκαπέντε σχεδόν χρόνια. Πιστεύω πως με πολλή δουλειά και λίγη καλή θέληση θα τα καταφέρουμε».

Για πληροφορίες ή κρατήσεις για την «Βραδιά Λύρας» μπορείτε να επικοινωνήσετε με τον ίδιο τον Μιχάλη Πλατύρραχο στο 0410 517 973.

Το έθιμο του Κλήδονα

Πρόκειται για μια λαϊκή μαντική διαδικασία από τις πιο τελετουργικές των παραδόσεων του τόπου μας, σύμφωνα με την οποία αποκαλύπτεται στις άγαμες κοπέλες η ταυτότητα των μελλοντικών τους συζυγών. Η αναβίωση του εθίμου - το οποίο συναντάται σε πολλές περιοχές της Ελλάδας- εξελίσσεται ως έξις:

Μια ανύπαντρη κοπέλα με τη συνοδεία της μεταφέρει το αιμαλητο νερό από βρύση ή από πηγάδι, δίχως να σε ένα δοχείο στο οποίο κάθε κοπέλα ρίχνει ένα προσωπικό αντικείμενο, δαχτυλίδι, σκουλαρίκι, ή κοκάλικι, το λεγόμενο ριζικάρι. Στη συνέχεια το δοχείο σκεπάζεται με κόκκινο ύφασμα, το οποίο δένεται γερά (κλειδώνεται) με ένα κορδόνι και τοποθετείται σε ανοιχτό χώρο. Εκεί παραμένει όλη τη νύχτα υπό το φως των άστρων, για να «ξαστριστεί». Λέγεται ότι τη συγκεκριμένη εκείνη νύχτα, οι κοπέλες θα δουν στα ονειρά τους το μελλοντικό τους σύζυγο. Την επόμενη μέρα ο «Κλήδονας» ανοίγεται από το δοχείο διαδοχικά τα αντικείμενα που αντιστοιχούν στο «ριζικό» κάθε κοπέλας, απαγγέλλοντας ταυτόχρονα στιχάκια με μορφή πειράγματος.

